

TWEEDE KLEINE WANDELING

OM EN DOOR

LEEWARDEN.

**IN
AUGUSTUS 1847**

Prijs 35 cts.

TWEEDE KLEINE WANDELING

OM EN DOOR

LEEWARDEN.

IN
AUGUSTUS 1847

DOOR

OOM ZWERVER EN DESZELFS NEEF.

(Vervolg op de Eerste)

LEEWARDEN,
D. MEINDERSMA, Wz.
1847.

"Wees welkom, welkom, waarde Oom!
"Wel 't doet mij regt genoeg,
Dat gij u weder hier bevindt.
Gij reisdet dan wel heel gezwind;
Wij dachten al en vroegen
Aan deze en gene, ook Kaptein JAN,
Of hij ter reede van Japan
U soms ook had gezien? maar neen,
Geen mensch wist iets van u; alleen
Onze oude Stuurman SMIT schreef, dat
Hij u eens had gepraaid, en had
Ook later u gezien op 't Eiland Weltevreden;
Dit is, zoo naar ik meen, zes weken nu geleden,
En nu zijt gij reeds hier. — Wel Oom!
Dat is toch vlug, maar wind en stroom
Heeft u gewis perfekt gediend?" —
"Neen, Neefje! neen, mijn beste Vriend!
Noch tij noch wind, alleen de stoom
Deed mij als over 't water vliegen. —
Men laat zich nu niet meer bedriegen,
Door onze poesterbaas EÖOL,
Maar reizen thans van pool tot pool,
Gelijk een vogel, zoo gezwind,
En lagchen wat om stroom en wind;
Ik ben weer hier, zoo als gij ziet,
Alleen door stoom en anders niet."

Ja, Oom! de stoom, dat is een zaak
In 't reizen wis van veel vermaak.
Maar, ach! die stoom van Engeland
Helpt ons hier duchtig in den brand:
Want wat hier schier te krijgen is
Van vee en eetb're waren
Ziet men, tot groote ergernis,
Per stoom naar Eng'land varen.
Ja 't Friesche volk, o waarde Oom!
Ziet zulks met leede oogen;
Dewijl slechts door die helsche stoom
Ons land wordt uitgezogen;
En schoon men bier al schreeuwt, "'t is schand;"
En geen verwenschen schroomen;
Nogtans ziet me uit ons vruchtbaar land
(Als waar 't aan Eng'land gansch verpand.)
De beste waren stoomen.
Ja; Engeland neemt ons vet gewest
Schier gansch op zijne hoornen;
En plukt de roos, en laat tot rest
Ons distelen en doornen,
En dure waren en zoo voort,
En vele holle magen;
Ja ! 'k zeg het ook, 't is ongehoord
En waarlijk te beklagen:
Want, ach! wat baat des Hemels zegen ,
Die men in Nederland geniet;
Wanneer men, als van alle wegen,
Schier alles ons ontvoeren ziet.
Van daar dan ook, (wie had de schuld?)
Onlangs dat oproer of tumult,
Hier in de Friesche streken. –
Maar, neen! hiervan geen woord nu meer,
Wij kunnen" op een and're keer
Hierover nader spreken." –

»Ja, Neef! mij dunkt dat is zeer goed;
Want naar ik merk dan is je bloed
Schier als de stoom aan 't koken;
Dus nu maar van een ander ding,
En over eene wandeling
Te zaam weer eens gesproken:
Want sinds de tijd dat 'k u verliet
Is zeker hier weer veel geschied,
Met deze en gene dingen." –
»Ja, Oom! wanneer wij wand'len gaan
Zult gij weer regt verwonderd staan,
Bij veel veranderingen." –
»Nu Neef! kom aan, dan maar op stap,
Maar houd u nu wéér even knap
Als bij uw eerst geleide." –
"Dat zal ik, Oom ! dus kort en goed,
Neem maar terstond uw stok en hoed
En stel u aan mijn' zijde. –
Welaan verlaten wij dan thans
De stille woning in de Schrans,
En laat ons stadwaarts treden,
Gelijk wij vroeger deden. –

Het is bijkans twee jaar geleên
Toen zaagt gij daar nog puin en steen,
En was men drok er bezig,
Aan 't sloopen van 't fabriek; maar zie,
Ach! ramp, voor deze industrie,
Nu is niets meer aanwezig!
Neen, alles is er nu aan kant,
En 't is als voormaals 't oude land;
En naauwlijks denkt men er meer aan
Dat daar 't fabriek ooit heeft gestaan."
»Ja Neef! zoo 'k toen reeds heb gezeid,
't Is jammer, dat de nijverheid,

Vooral in zulke zaken,
Geen opgang hier kan maken;
Er wordt, hoe men het ook probeert,
Te veel en zwaar geconcurrereerd."
"Kom, larij, kool! wat concurrentie,
Had men maar elders meer attentie
Voor 't geen in Friesland wordt gedaan,
Maar, neen! men is nog in de waan
(En zit zelfs hier ook nog te droomen)
Dat het van buiten af moet komen.
Geloof me, hier is veel van aan,
En werd het andersom gedaan
't Ging vrij wat beter met veel dingen." —
»Ja, Neef! maar men kan 't zoo niet dwingen
Gelijk men wil, met 't fabrikaat." —
»Neen Oom! tot dwingen heeft de staat
Alleen het voorregt, en vooral
De groote financier VAH HALL;
Diens kostbaar groot papierfabriek
Vond daad'lijk opgang bij 't publiek;
Want overal in Nederland,
Heeft men papier nu voor contant.
Maar o! wat zou men wonder kijken,
Zoo 't een of ander hem eens dwong,
Om zeer subiet ook op te strijken,
En alzo 't rijk fabriek dan sprong.
Gewis dan werd er niet gelacht;
Maar riep men uit, »o nooit gedacht!"
Doch, Oom! dat moog' JUPIJN verhoeden.
Want hoe veel zouden dan wel bloeden
Op Neêrlands vrijen, blijen grond,
Uit eene onherstelbre wond." —
»Ja, Neef! doch als dat eens gebeurde,
Verdiende meester FLORIS ook
Dat men hem bij de haren sleurde,

En fiks de rug eens warm strook." –
»O! alles mooi, maar wat zou 't baten,
Al hing men hem ook zesmaal op;
Weg waren tientjes en dukaten
En van de muntjes kon m' een prop
Of fidibus-of weet wat maken." –
"Kom, kom, het tal met Neêrlands zaken
Toch niet zoo frauduleus nog staan;
Doch als het zóó al eens mogt gaan,
Dan was 't ten minsten hoog bedrog. –
Maar zeg eens Neef, waar gaan wij toch?" –
"Zoo als gij ziet langs 't nieuw plantsoen,
En 't jong geplant en 't jeugdig groen;
En nu berg op, en Oompje! daar
Gaan wij wat zitten naast elkaar,
Terwijl we onze oogen zullen rigten
Op al de schoone vergezigten;
Zie zoo, neem plaats! – Nu, is 't niet schoon?"–
»O ja! dit plekje spant de kroon,
Van al de fraaije wandelwegen,
Die om de Stad zijn aangelegen,
En d' Architect heeft eer er van." –
"Ja, Oom! hij is een, die wat kan,
En regt te pas van alle plekken
Zeer smaakvol weet partij te trekken." –
»Nu 't is hier een frappant gezicht:
Want waar of m' ook de oogen rigt
Blijft men met waar genot verbeiden,
Vooral in 't uitzigt op de weiden;
Ik vind het schoon, en, 't dient gezegd,
Zeer smaakvol is 't hier aangelegd." –
»Ja, Oom! dat is 't, en onlangs bleek,
Dat men zelfs hier kon zien tot Sneek ;
En sterker nog, mijn' Vriend de IJker,
Had onlangs met een' verrekijsker

Van hier, bij schoon en helder weer,
Gezien, hoe op de Sneekermeer
Men zich met visschen amuseerde,
En snoek en baars er attrapeerde." –
»Nu, dat is sterk, maar 'k loof gewis
Dat zulks eens fijn gelogen is:" –
»0 ja, zoo heb ik ook gedacht,
En er eens hartlijk omgelacht.
Maar neen, vol vuur en opgetogen,
Sprak hij: "ik heb het voor mijne oogen
Met nog een aantal and're liên
Zeer duidelijk, klaar en goed gezien." –
»Nu, als het waar is kijkt hij knap."–
"Welaan, kom Oom! nu weer op stap;
Zie, hier, waar 'k dikwerf heb geschilderd,
Te weten met een bajonet,
Is ook al vrij wat opgered,
En 't magazijn van 't kruid, is niet
Meer hier aanwezig, ' zoo gij ziet." –
"Neen, Neef! maar laat mij ook eens hooren
Dat rijmpje, dat gij hebt gesteld,
Toen ook dit oud gebouw of toren
Hier door de bijl is neergeveld." –
»Nu, wacht eens oom! een oogenblik,
Ja 'k weet het al, toen zeide ik:

«»Daar neigt nu 't oude Servituut
Het laatste op den wal,
Gelijk de poorten dezer stad
Ook ten gewissen val.

En onder pik, houweel en bijl
Slaat men het gansch ter neer,
En Frieslands hoofdstad heeft nu niets
Van al haar oudheid meer.

Doch neen! de Vrouwenwaterpoort,
Mogt 't sloopen nog ontgaan;
En blijft, ter eer van 't schoon geslacht,
Gewis hier steeds bestaan.""—

»Nu, Neef! dat is waarempel fijn,
Daar mogen zij wel trotsch op zijn."—
"Ja, Oom! en zoo gij kunt aanschouwen ,
Wordt zij ook knapjes onderhouën,
Met voegen, strijken en zoo voort
En wat er zoo al bij behoort.
Kom, Oom! nu zullen wij eens even
Ons regts naar 't Zaailand af begeven,
Daar zult gij ook verwonderd staan,
Van al het geen er is gedaan;
Zie daar, daar werkt men met ambitie
Aan 't groot paleis van de justitie,
Dat, als het eenmaal is voltooid,
Niet zijn zal als daar heen gegooïd,
Maar kolossaal en prachtig wezen,
Zoo als er in Oud-Nederland
Tot hiertoe nog geen is verrezen,
Noch elders aldus kwam tot stand.
En zoo gij ziet, is hier de gracht
Gedempt, en 't bolwerk in gebragt
Dat nog bij 't tuchthuis existeerde,
Toen 'k vroeger daar met u passeerde. —
Maar, Oom! nu ruim een jaar geleden,
Wat was het hier toen een gejoel,
En vol van veel vermaaklijkheden,
En kermisvreugde en gewoel.
Daar had ge een cirque olijmpique,
Daar pittoresque, daar TOMPOES ,
Daar acrobaten en comédies,
En and're spellen bij de roes:

Ginds poffer-, zuur- en wafelkramen,
Gelijk van ouds, en 'k weet niet wat
Er meer al stond en was te zamen,
Dewijl men hier toen kermis had.
Maar, Oom! nu werd er niets gedaan;
Doch, kom! terwijl wij verder gaan,
Zal ik u 't vreemd geval ontvouwen
Waarom men niet kon kermis houën.
Verleden jaar, o welk plezier!
Toen was ook juist de Koning hier,
En dit, dit vat ge, bragt ook mede
Rondom gejubel en vertier,
En fleur en pret ter dezer stede
's Daags was 't muziek, dan serenade,
Dan illum'natie, dan parade,
Ja! alles werd er bij gezet,
Kortom, het was gedurig pret;
In den stadstuin of bij 't paleis,
't Klonk overal van eerbewijs;
Neen ! niets liet men lot hulde na,
Zelfs deed het corps Euphonia,
Dat elk schier vroeger kon bekoren,
Zich toen ook regt Euphonisch hooren;
Én Vorst én Volk heeft, onverbloemd,
Haar schoon muziek, met regt, geroemd. —
En daarom heeft des Vorsten gunst
Ter huldiging der ed'le kunst,
Onlangs, een standaard haar geschonken,
Waarmee Euphonia kan pronken.
En, Oom! waar of men toen ook zag
Daar wapperde Oud-Neêrlands vlag, —
Ja! 't was toen, 't zij met regt gezeid,
Eens dubbel pret en feestlijkheid: —
Want waar men zich ook mogt begeven,
Of nederzat, of ging, of stond,

't Was overal vertier en leven,
Waar men zich in de stad bevond. —
Maar, ach! dit jaar, O welk verschil!
Was 't hier ter .stede doodsch en stil,
En naar en rondom treurigheid;
Neen! nergens heerschte fleurigheid:
Want noch gejuich, noch kermisfeest,
Is, zoo 'k reeds zei, hier niet geweest.
En waar voorheen de kermisnacht
Bij spel en dans werd doorgebracht,
Of waar men zich mogt diverteren,
Zag men nu voet- en paardevolk,
Gewapend met geweer en dolk,
Op stil terrein slechts patrouilleren." —
"Wel, Neef! dat is wis nooit gebeurd,
Dat hier dat feest is afgekeurd.
Wat waren hiervan toch de reden?" —
»Ach! om die ongeregeldheden
Of 't standje dat m' in Junij had,
Besloot 't Bestuur van onze stad
Om, (naar ik destijds heb vernomen,)
Tumult of oproer voor te komen;
En om den schrikbren duren tijd,
En wat al meer werd uitgewijd,
Door enk'le waterphilosophen,
Die zich thans krachtig af gaan slooven ,
En alles zoeken te verdooven,
Ter eere van de matigheid;
En thans ook daadlijk zijn bereid
Om vreugd onzedig te beschouwen,
(Ofschoon zij zelf van pretjes houën,
En rouge-bord en fijne wijn,
En wat het al ook meer moog zijn;)
Doch, Oom! genoeg,—om al die taken,
Besloot men 't kermisfeest te staken.

Het vonnis was en bleef geveld;
En alras klonk de droeve maar
Van 't raadhuis, dat hier voor dit jaar,
De kermis glad was afgesteld. —
Maar, o! toen hadt ge 't murmureren
Eens moeten hooren; dames, heeren,
Bakkers, kooplui, kruideniers,
Kramers, tappers, herbergiers,
Vrouwen, kind'ren, knechten, maagden,
Schreeuwden, weenden, tierden, klaagden,
Bijna allen even luid,
Om dat aaklig, naar besluit. —
Ja ! men riep, verd.... 't is schande!
Dat men wel ten platten lande
Kermis houdt en vreugde ziet,
Maar hier in de hoofdstad niet;
Om 't tumult? kom! wat gelacht!
Sterke militaire magt,
Schutterij en burgerwacht,
Alles is perfekt in orde;
Dus wat zou van 't oproer worden?
Ja! zelfs meer nog werd gezeid,
En 't besluit met kracht weêrleid." —
»Nu! het is ook wat te zeggen
Als men vreugd en voordeel wacht,
En 't fortuin ons tegen lacht,
Dat men dan zóó stil moet leggen,
Net of men embargo is." —
"Oompje! ja, dat smaakt gewis
Schriklijk bitter, hard en zuur;
Maar wat doet men als 't Bestuur
En de edel achtbre Raad
Voor de rust van Stad en Slaat,
Meent naar eisch en pligt te hand'len;
Kraak dan noten en amand'lcn,

Schreeuw, wees opposiet of brom,
't Wordt er toch niet anders om." –
"Basta dan, maar Neefje! zeg,
Waar heen zijn wij nu op weg?" –
»Oom! dat zal u daadlijk blijken,
Bij 't vervolgen onzer toer
Zullen we enpassant eens kijken
Bij den kastelein DE BOER ,
En daar een sigaar opsteken,
En zoo onder 't kijken, spreken,
Iets gebruiken naar 't behoort." –
«Bestig, Neef! dat is accoord." –
"Kom entree! – Wel nu wat zegt ge?"
"Wel! mij dunkt dit huis dat legt me
Hier regt goed en amusant." –
"Ja! men heeft aan ied'ren kant
Links en regts hier, op het land,
Een heel ruim en schoon gezigt;
En daar hier de baan ook ligt
Waar men harddrav'rijen houdt,
Staat dit huis hier wél gebouwd.
»Ja! doch 'k vind 't plantsoen wat pover." –
»Kom, Oom! is het anders niet;
Kijk! hier op het plat ook ziet
Men de baan ten einde over.
Maar hoe vindt gij nu de baan?" –
"Wel daar schort nu niets meer aan,
En mij dunkt met alle regt
Dient er van met lof gezegd
Dat zij is zoo als 't behoort, –
Maar, kom Neef nu verder voort." –
»Oompje ja, welaan dan, kom!
Bij den goudenbal nu om,
En zoo naar 't fabriek, dat gij
Vroeger ook alreeds met mij

Bij het hoekster-end zaagt stichten;
Bijna is het nu twee jaar
Reeds in alles kant en klaar,
En doet het de Stad verlichten,
Zoo charmant en schoon en goed,
Dat men er van zeggen moet
Dat het schier niet beter kan;
'k Heb daar ook een rijmpje van
Onlangs eens gefabriceerd;
Dat indien gij het begeert
Of zoo 't u slechts kan bekoren,
Gij terstond van mij kunt hooren."
"Neef! dat weet ge, kom! sla door."
"Nu dan, Oom! attentie, hoor. -

't Lied moog' klinken voor verlichting,
In het zedelijk gebied;
Aan dat ed'le, ware, goede,
Wijd ik thans mijn' hulde niet.
Neen ! 'k verhef mijn' jubeltoonen
Niet voor dezen dierb'ren schat;
Maar bezing de gazverlichting
Van deez' Residentie Stad!

'k Breng mijn hulde aan de vinding,
En den stichter van dat licht,
En aan hen, wien wij ten dezen,
Onzen lof ook zijn verpligt.
Ja! 't Bestuur van Frieslands hoofdstad,
Zij mijn hulde ook gewijd;
Daar zij hier thans licht doen schitt'ren,
Zoo gewenscht voor langen tijd!

Neen! het licht der reverbères
Gaf geen licht op ieders pad;

Tuigen dit de drenkelingen,
Die men hier gedurig had;
Tuigen dit de vele stooten,
Tegen leuning, paal of muur,
En de ontelbre struikelingen,
's Avonds of in 't nachtelijk uur.

Tuigen dit ook and're zaken,
Die men altoos heeft verbloemd,
En om kieschheid niet te kwetsen,
Nooit bij name zijn genoemd.
Ja, na vele kwade dingen,
Die er dikwerf zijn geschied,
Bleek, dat hier de straatverlichting,
Veel te wenschen overliet.

Maar na valt niets meer te wenschen,
Nu het gazlicht, wijd en zijd,
Langs de straten, grachten, pleinen,
Schitterend zijnen glans verspreidt.
Nu elk 't pad zich ziet verlichten,
Door het helder steenkoolgaz,
Zelfs op plaats en op hoeken,
Waar 't voormaals stikdonker was.

Thans hoeft men geen vrees te koest'ren ,
Waar men ook zijn schreden rigt;
Dat men hals of been zal breken,
Wijl het pad niet is verlicht.
Nergens, neen! is 't licht vergeten;
Zelfs de minste hoek of steeg,
Vindt men niet, die naar behoefte,
Geen genoegzaam licht verkreeg.

Ja, de plaatsing is uitmuntend,
En goedgunstig ook bepaald;
Want zelfs de lantaarnslichten,
Waar voor 't licht niet wordt betaald.
Ieder moet dus die verlichting
Gaarne lof en hulde biên;
Want én rijken én geringen
Kunnen op hun pad nu zien. -

Dat er voorts ook lamp-eclipsen
Door of dit of dat ontstaan,
Of het straatlicht vaak ontijdig
Nu ook meer nog uit zal gaan; -
Neen! dit valt zelfs niet te denken
Dat zulks immermeer geschiedt,
En men rondtast in het duister
Nu men 't gazlicht blinken ziet.

Ook de vuile lamplekkaadje -
Wordt nu nergens meer ontdekt;
Ach ! wat hééft die niet al hoeden,
Shawlen, mantels vaak bevlekt! -
Neen, voor zwarte lampopstekers,
Noch voor reverbère vet,
Hoeft men nu niet meer te vreezen;
Niets wordt meer daardoor besmet.

Neen, 't is alles nu regt zuiver,
En met zind'lijkheid gepaard;
Ja! 't is nu een' straatverlichting
Onze Friesche hoofdstad waard.
Neen, voor Amsterdam en 's Hage,
Is 't, dat men ook nu niet zwicht,"
Hier, in Frieslands Residentie,
Schittert thans ook vorstlijk licht!

Moge dan het gazlicht prijken,
Eeuwen, eeuwen achtereen,
En ten nut en voordeel strekken
Van deez' Stad in 't algemeen!
Ja! Dat die verlichting blijve,
Niet alleen langs gracht en straat,
Maar hier ook in huizen schittre
Zoolang Frieslands Hoofdstad staat!" -

"Neefje! Ja, dat is te hopen,
Dat het daarmee zóó moog loopen.
En dat hier het gazfabriek
Bloeit ten nutte van 't publiek." -
"Nu, wat zegt ge van 't gebouw?"
"Hoor eens, Neef! -mij dunkt het zou
Toch van voren beter lijken
Als men hier een huis deed prijken,
Dat, ter eere van het gaz,
Niet zoo klein en poppig was." -
"Ja, zoo komt het mij ook voor. -
Kom, nu Oom ! nu verder door,
Langs deez' weg, die, zoo gij merkt,
Ook geheel is vlak gewerkt. -
Kijk, eens Oom! is 't niets iets wonders!
Daar is nu een paardenstal,
Voor de paarden der dragonders,
Zoo wat honderd in getal. -
Ook deed dit 't tumult bewerken,
Dat het paardevolk (van pas ?),
't Garnisoen hier kwam versterken
Dat destijds maar luttel was;
Dus, 't tumult heeft voor de Stad
Alzoo toch iets goeds gehad;
Daarom zei 'k ook tóén, niet mis,
Weet, waar of 't nog goed voor is.

Ergo, dingen die gelijken
Aller treurigst, naar en slecht,
Komen, zoo als hier kan blijken,
Door verwik'Iing soms te regt ;
Want, 't gebouw Prins Fred'rik biedt
Nu zijn nut weer, zoo gij ziet. —
Kom nu, Oom! gezwinde pas,
Voorwaarts marsch! daar zult ge aanschouwen
Waar nog 't laatste bolwerk was,
Hoe men 't er ook ging verbouwen.
Ziet, het is alreeds geslecht
En ook tot een' kaai gelegd;
En zoo als gij merkt bij dezen,
Is voor oude kotten hier,
Menig nieuw gebouw verrezen,
Die, steeds nuttig zullen wezen,
Bij scheeps-welvaart en vertier;
En van 't oude wervershuis,
Met nog menig oude kluis,
Wil men hier de graanbeurs maken,
En nog vele and're zaken;
Maar, ó Oom! als dat zóó komt
En men eens dit plan ziet staven,
Wordt er stellig zwaar gebromd,
Om en bij de wortelhaven:
Want, van daar reeds is gezeid,
Dat, zulks was onbillijkheid;
En alzoo werkt men er tegen,
Dat de beursplaats wordt verlegen;
Want dit spreekt van zelven ook
Dan verdwijnt aldaar, als rook,
Op den marktdag de vertering,
En geknakt is veler nering.—
En daarom, (zoo 'k heb gehoord,)
Is dit plan zóó wat gesmoorde

Dus de tijd zal het ook wijzen
Wat hier eenmaal zal verrijzen. —
Kom, nu oom! nu verder voort,
Zoo gij ziet, de keizersgracht
Is hier tot een straat gebragt,
En het tuchthuis ligt rondom
Nu in eene gracht of kom;
Ook zijn daar een drietal zalen
Nog op nieuw wéér bij gebouwd,
Om de boeven te onthalen,
Op al 't geen men dienstig houdt."—
"Wel! wat zegt ge?"— Nu, ó Neef!
't Spijt me, dat 'k een tijd beleef,
Waarin dat ik moet aanschouwen,
Dat men om de dieverij
En wat het dies meer ook zij,
Grooter huizen steeds moet bouwen;
Want geloof me, dit dicteert
Geenszins dat het land floreert:
Want waarachtig er zijn velen
Die uit loutre armoe stelen.
Dus, was de armoe niet zoo groot,
En kon elk zijn daaglijksch brood
Op Oud'Neêrlands grond gewinnen,
Minder sloot men daar ook binnen." —
»Ja, dit wil ik wel gelooven;
Maar ook andren zijn er veel,
Die staag week'ren, schrapen, rooven ,
Schoon zij hun bescheiden deel
Mildlijk, ja, zelfs rijk verkrijgen."—
"Ach! maar Neef! wil daarvan zwijgen,
Zulken zitten daar niet veel;
Want 't zijn meesttijds al geringen,
Die het minst den dans ontspringen."—
"Nu, kom oom! nu andre dingen

Hier en daar geobserveerd,
En van hier geretourneerd,
Verder voort, door Droevendal,
En daar eens het oud geval,
Namelijk, 't 'Landshuis bekeken.
Ziet ge Oom! dat oudheids-teeken
Staat hier nog zóó als voorheen." _
"Mis gesproken Neefje! neen!
Tóén werd 't proper onderhouên,
En hield men daaraan de hand;
Maar als men 't nu gaat aanschouwen,
Is 't als was het uitgebrand;
Zie! het is zelfs of die leeuwen
Brullende, thans schande schreeuwen,
Dat 't zóó haveloos blijft staan. _
Wordt daarin nu niets gedaan?"
«Wrachtig Oom! in het parket
Is een naaischool opgezet,
Dus welk een verandering!
Daar waar menig zaak meest hing
Aan een enkel zijden draadje,
Naait men daaglijks nu zijn naadje.
En zoo als mij onlangs bleek,
Houdt men eenmaal in de week
's Dingsdags-avonds (voor geringen,
Hier ook bijbeloefeninigen.
Maar mij dunkt, men kan ook hier
Bij nog meerdere goede zaken,
Die tot nut zijn en plezier,
Ook nog wel een zwemschool maken;
Want zoo'n school ontbreekt er toch
Hier bij al de scholen nog." _
"Ben je gek! kom, malle prater,
Waar van daan kreeg men hier water?"
"Ja, Oom! dat is magtig dom, .

Daar dacht ik nu juist niet om. –
Nu dan and're goede dingen
Een bewaarschool, of zoo wat;
Want voor grooten en geringen
Heeft men die slechts in deez' stad;
Dus nog een hier tusschen beiden
Zou gewis ten nutte leiden,
En aan burgers groot en klein
Hier ook hartlijk welkom zijn. –
Maar daar wij nu juist toch spreken
Over scholen; – Oompje! kom,
Bij de groote kerk nu om,
En voorts nog een school bekeken,
Over 't oud prinsesse hof;
Die, toen ik haar ging aanschouwen,
Na 't vernieuwen en verbouwen,
Mijn verwachting overtrof.–
Oom! zie zoo, gij merkt bij dezen
Is de oude kans'larij
Zoo als vroeger nog in wezen,
Doch veranderd is ook zij.
Vroeger toch, zoo gij zult weten,
Was daar 't Friesche hof gezeten,
Later een barak, en 't is
Nu slechts een gevangenis.
Maar, na 't geen zij mogt beleven,
En met haar is omgewerkt,
Is zij vrij gelijk gebleven
Naar het geen ge uitwendig merkt,
Doch die leeuw die stil daar zit,
Mistte reeds sints lang 't gebit,
Evenwel zoo 'k op ging letten
Is hij weer wat opgefrischt
En ging hem wis een denlist,
Laatst een kunstgebit in zetten;

Ook 't bordes is opgeknaapt,
Doch gelijk voorheen gebleven. _
Maar, kom Oom! nu opgestapt,
En ons verder op begeven;
Zoo gij ziet de koningstraat
Is nog in den ouden staat,
Niets, schier zag men hier verkeeren,
Zelfs zit TANGERMAN nog daar,
Zoo als reeds vóór menig jaar,
Lustig steeds nog te solderen. -
Ook na eene reparatie
Is de vischmarkt, (stads odeur,)
Nog in de oude situatie
Met haar pénérante geur;
Bah! de visch is gansch niet fleurig,
Foei! wat is ze heden goor;
Ergo, Oom! maar spoedig door." -
"Ja! 't is mij hier ook te geurig,
En met deze hitte is
Het hier al te erg onfrisch." -
"Ja, Oom! zoo 'k u vroeger zeide,
Was 't wis veel verbetering,
Als men deze markt verleide
En wat meer naar buiten ging. _
Merkt gij 't Oom! hier op de put,
Doet een pomp niet meer haar nut;
Schoon men anders wel bevond
Dat zij hier regt dienstig stond.
Ovrigens is 't nog bij 't oude,
Wijl men hier schier niets verbouwde." -
"Ja, maar Neef? zeg, wat is dat
Op de hoek, van 't kromme jat?
Vroeger was, (zoo 'k meen) ook daar
Een' barak, of 't een of aar." -
«Oom! een' school ook, maar met regt

Dient van deze school gezegd,
Dat zij stellig en gewis
Nuttig en soliede is,
Want, schier ieder kan betalen
Wat men voor die school begeert;
En zoo 'k dikwerf hoor verhalen,
Wordt er zeer charmant geleerd." –
"Nu, dat komt in dezen tijd
Waarin elk schier geldpijn lijdt,
Wis en zeker goed te stade." –
"Stellig, Oom! – doch sla nu 't werk
Der vernieuwing dezer kerk
Eens met alle aandacht gade." –
"Neefje! nu, naar dat ik merk
Is van buiten deze kerk
Goed vernieuwd en hecht en sterk.
Maar, waar is d' oranjeboom?" –
"Zoo gij merkt verdwenen, Oom!"
"Wel, was hij dan gansch verdord?" –
"Neen! gewis niet; maar er wordt
Thans zoo vreemd en raar gehakt,
En zoo veel ter neer gesmakt,
Dat nog lang had kunnen bloeijen,
'k Zag daarom verbaasd ook op,
Toen men hier met tak en top
Deze boom dorst uit te roeijen. –
En ik heb ook toen gezegd,
Wel! durft men zich dat vermeten,
Zelfs gekwetste majesteit
Dunkt me, zou men 't kunnen heeten." –
"Ja, Neef! op zijn ergste is
Zulks het stellig en gewis." –
»ó Sécuur, maar kerk en staat
Meenen 't met elkaar niet kwaad.
Doch, Oom! zoo 'k u reeds vertelde,

Na onze eerste wandeling;
Moet men van deez' kerk vermelden
(Schoon het schriklijk veel moest gelden)
Dat na haar verandering,
Zoo van binnen als van buiten,
Men met regt hier mag besluiten
Dat, waar men haar gadeslaat
Zij niets meer te wenschen laat. —
Ook de Galileér kerk
En de Wester, zijn nu beiden
Excellent en fraai en sterk,
Ook haar mag m' een lofspraak wijden.
Maar, kom Oom! regt door regt aan,
Willen wij nu verder gaan,
En het schoolgebouw eens kijken,
Dat gij ginder zult zien prijken.
De Waalsche kerk, zoo als gij ziet,
Staat er ook nog, als vóór jaren;
Maar toen hier de Franschen waren
Was zij zoo onnoodig niet,
Als zij tegenwoordig is;
Want, als ik mij niet vergis,
Komen 'er twee derde thans
Die slechts maar zoo matig fransen
En verstaan, én kunnen spreken;
Ergo, Oom! wat baat daar 't preken! —
Want als men ter kerke gaat
En den leeraar niet verstaat,
Ach! wat heeft men dan voor stichting? —
Zeg; »'k voldeed aan mijn verpligting,
Ik ben in de kerk geweest." —
"Maar voedt dat dan 's menschen geest?
Stellig neen! — en gij moet weten
Dat zij daarom, onverbloemd,
Wordt de mode-kerk geheeten ;

En onnoodig zelfs genoemd. –
Wijders is ook deze straat
Nog geheel in d' ouden slaat;
Uitgenomen de handtering,
Hierin kwam van tijd tot tijd
(Zoo't reeds vroeger heb gezaid,)
Ook een duchtige ommekeering; –
Maar, zie Oom! daar hebt gij 't al
Dat zoo kostbaar nieuw geval." –
"Waarlijk Neef! – nu 't is toch zonde,
Dat een school; 't lijkt een paleis!" –
»Ja, maar Oom! ó de beau monde
"Krijgt in 't fransch daar onderwijs,
En in vrouwelijke zaken,
Zoo als breiden, knopen, haken,
En borduren, en zoo voort
Met al 't geen er bij behoort.
Voorts ook in manierlijkheden,
En in dingen van vermaak,
Alles naar de fransche zeden,
En Parijschen laatsten smaak;
Want, weet, enkel en alleen
Gaan daar Jonge dames heen. –
Nu! de tijd moet het ook leeren,
Als deez' kostschool zal renderen,
En als 't niet 't Bestuur berouwt
Dat zij aldus is verbouwd.
Maar, Oom! kijk nu daar eens even;
Zoo gij merkt 't prinsesse hof,
Is zoo als van ouds gebleven,'
Schoon 't ook toch verandering trof,
Namelijk ik meen inwendig;
Want toen doctor Q. 't bezat,
Liep en draafde daar bestendig
Elk die slechts een kwaaltje had:

Want schier ieder toch beweerde
Dat hij werk'lijk excelleerde,
In al 't gene dat hij deed;
En niet zijn patiënten sneed,
Zoo als thans wel enk'len doen,
Die bij 't schrijven der pretentie
Lagchend zeggen; »Weg! conscientie,
Weg! meêdoogen en fatsoen." –
Maar ook na is 't daar «betalen!"
En bijna van iedereen
Die men wat van 't lijf kan halen,
Vloeijen daar de gelden heen.
Ja, van steden en van dorpen,
Vlekken en gehuchten, is 't
Dat men 't geld daar in gaat slorpen
Voor de groote Haagsche kist. –
Want, weet, Oompje! thans woont hier
De agent van 's rijks kassier;
En alzoo wordt er op heden
Elk bijna de beurs gesneden; –
Dus welk een verandering!
Die 't van binnen onderging. –
En zie! daar, daar wordt gehandeld,
En heeft men een wijnkantoor. –
Maar, kom Oom! weer opgewandeld,
En de kleine kerkstraat door,
En de nieuwstad gepasseerd.
En naar huis geretourneerd." –
"Ja, dat dunkt mij ook, want Neefje!
Naar ik aan mijn' maag bemerk,
Is zij open als een zeefje,
En haar trek magnetisch sterk." –
"O! dit wil ik wel geloove,
Want straks sloeg de Oldehove
Zoo ik meende, meer dan twee,

Dus, 't wordt tijd voor het diné.
Nu dan, Oompje! spoedig voort,
En aan niets ons meer gestoord;
Slechts van de Coehoorn-poort,
Willen we in 't voorbijgaan spreken;
Ziet ge Oom! dat ondheids-teeken,
Is ook deerlijk in verval, -
Doch het wordt nog met dit al
Steeds bewoond, en zoo gij merkt,
Wordt in 't zure daar gewerkt;
En, zoo 'k onlangs heb gehoord,
Brouwt men met succes er voort.
Ook wordt dit fabriek geprezen;
Wijl het edik fabrikaat .
Niets te wenschen overlaat,
En regt deugdzaam, puik moet wezen.
Nu! ik hoop, als dat zóó is,
Dat de fabrikeurs ook frisch,
Vreemden hier een puntje draaijen,
En hun haan moog koning kraaijen ,
En alzóó 't fabriek steeds leeft,
Bij krachtdadig concurreren;
Wijl 't een goed debiet ook heeft,
Door, dat men 't wil protectoren." -
"Neef! ja, 'k wensch dit met u mee;
En hoop dat te dezer stee
't Tal fabrieken aan moog' groeijen,
En hier duurzaam blijven bloeijen;
Want, 't is zeker en gewis
Dat zulks nooit tot nadeel is,
Maar dat zij veel fleur én leven
Aan deez' hoofdstad zouden geven." -
"Stellig Oom! - Maar pratend zijn
Wij nu weer op 't oud terrein,
(Dat ik vroeger met u ging,

Op onze eerste wandeling,
En bij SINKELS huis gekomen; -
Kom' nu deze steeg maar door
En zoo langs het oude spoor,
Regtstreeks koers naar huis genomen." -
"Opperbestig, Neef! want o!
Mijne maag begint mij zoo
Sterk en krachtig te citeren; -
Maar viel ginder op ons pad
Naamlijk op de nieuwestad
Ook niet iets te observeren?" -
"Neen, Oom! veel bijzonders niet:
Want, na 'k u het eerst verzelde
Was 't dat 'k u te huis vertelde
Wat daar tijd'lijk is geschied.
En wél van de ommekeering,
Die daar plaats vond in hantering;
En daarom was 't dat ik strak
Van de nieuwestad niet sprak :
Daar ik toch geene oude stalen
Weder voor den dag wou halen. -

Welkom t'huis! nu Oom! entree,
En nu spoedig aan 't diné." ~
"Excellent! maar, hoor eens, Neef!
Gun dat 'k eerst mijn' dank u geef,
En u mijne hulde wijde,
Voor uw toespraak en geleide." -
"Tot uw dienst! - maar, Oom! kom aan,
Laat ons nu aan tafel gaan." -
"Opperbest! Ja, opperbest !" -
"Kom dan, Oompje! punctum est." -